

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Využití folklorních tradic v současném cestovním ruchu
The Use of Folklore Traditions in Contemporary Tourism

Student:	Barbora Nožičková
Vedoucí bakalářské práce:	doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Barbora Nožičková**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu

Téma: **Využití folklórních tradic v současném cestovním ruchu**
The Use of Folklore Traditions in Contemporary Tourism

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Metodika zpracování a cíl práce
 3. Charakteristika cestovního ruchu
 4. Význam folklórních tradic
 5. Výsledky výzkumu a doporučení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DVOULETÝ, Michal et al. *Na paletě krajů*. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 978-80-254-7930-8.
- FROLEC, Ivo. *Slovácko 2011*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, 2012. ISBN 978-80-86185-99-6.
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Václav Lednický, CSc.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

doc. Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

Uherské Hradiště, dne 7. 5. 2015

.....
Barbora Nožičková

Chtěla bych poděkovat panu doc. Ing. Václavu Lednickému, CSc za odborné vedení,
za pomoc a rady při zpracování této práce.

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Metodika zpracování a cíl práce	5
2.1. Metodika zpracování	5
2.2. Cíl práce.....	5
3. Charakteristika cestovního ruchu.....	6
4. Význam folklorních tradic	9
4.1. Oblast Slovácko	9
4.2. Slovácké hody s právem	11
Historie	11
Současnost.....	12
4.3. Fašaňk	14
Historie	14
Současnost.....	15
4.4. Slovácké slavnosti vína a otevření památek	17
I zrodila se myšlenka.....	17
Sobota, den první	18
Neděle, den druhý	19
Putování Vinohradskou ulicí.....	20
4.5. Jízda králů.....	22
Jízda Králů Vlčnov	22
Jízda Králů Hluk	23
Jízda Králů Kunovice	23
4.6. Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici	24
Verbuňk.....	24

4.7. Tradiční výrobek Slovácka	25
4.8. Spolková činnost.....	26
Hradišťan a Hradišťánek	26
Cimbálová muzika a folklorní soubor Kunovjan	26
Míkovjan	27
Popovjánek	27
Dolinečka	28
5. Výsledky výzkumu a doporučení.....	29
5.1. výsledky výzkumu	29
Grafické zobrazení výsledku výzkumu	30
Soubor Popovjánek	42
6. Doporučení.....	44
Doporučení Slovácké slavnosti vína a otevření památek.....	44
Doporučení Mezinárodní folklorní festival Strážnice	44
Doporučení Jízda králů Vlčnov	45
7. Závěr	46
Seznam použité literatury	47
Knížní zdroje	47
Internetové zdroje.....	48
Seznam grafů	50
Seznam Obrázků.....	51
Seznam příloh	53

1. Úvod

Ve své práci bych Vás chtěla seznámit s folklorními tradicemi v současném cestovním ruchu. Folklor je označení pro projevy lidové kultury, které se zachovávají na určitém území po předcích. Mezi folklor patří například přísloví, hádanky, vyprávění, lidové písničky, zvyky, tance, lidová řemesla aj. Patří zde i folklorní obřady jako dožínky, posvícení, Vánoce nebo Velikonoce.

Za oblast jsem si vybrala Slovácko, protože zde žiji a také protože na Slovácku jsou folklorní tradice vlastní. Důležitou součástí mé práce je popsat všechny folklorní tradice spojené se Slováckem, jak z historie, tak i ze současnosti a zjistit využití těchto tradic v cestovním ruchu.

Oblast Slovácko se rozkládá na Jižní Moravě od Brna přes pohoří Chřibů až po okres Hodonín a Břeclav. V každé oblasti Slovácka se nosí jiný druh kroje. K analýze jsem si zvolila obce, kde se nosí kroj mařacký a kunovský.

První část práce je teoreticky zaměřená na popis tradic na Slovácku. První jsou Slovácké hody s právem v Popovicích u Uherského Hradiště. Tato obec leží v mírně zvlněné krajině jihozápadního okraje Vizovických vrchů, a žije zde přibližně 1100 obyvatel. V roce 2014 si ji vybrala i televize ČT1 pro svůj pořad Naše tradice. Jako druhou tradici jsem si vybrala Fašank a obec Kostelany nad Moravou, kde jsem se narodila. Obec se nachází asi 8 km od Uherského Hradiště, leží v blízkosti řeky Moravy a má přibližně 930 obyvatel. Dále jsem se ve své práci zaměřila na Slovácké slavnosti vína a otevření památek, které jsou nejvýznamnější akcí na celé Moravě. Také na Jízdu Králů a rozdílnot v jednotlivých obcích. Poslední folklorní akcí je Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici. Ke konci teoretické části se zaměřuji na Tradiční výrobek Slovácka a také na spolkové činnosti na Slovácku.

Moje praktická část bude zaměřena na vyhodnocení dotazníku z oblasti folkloru na Slovácku. Na návštěvnosti folklorních akcí v současném cestovním ruchu. Dotazník jsem vystavila na internet a rozeslala po okolí Uherského Hradiště. Dále jsem se zaměřila na jeden folklorní soubor a to Popovjánek z Popovic u Uherského hradiště.

2. Metodika zpracování a cíl práce

2.1. Metodika zpracování

Materiál pro psaní mé bakalářské práce jsem získala z dostupných knih z Knihovny v Uherském Hradišti, ale také z internetových zdrojů.

Má práce je rozdělena na dvě části. První je teoretická část, která se zabývá vysvětlením jak cestovního ruchu, tak i folkloru a folklorních akcí a tradic, které se dodržují do dnes a jejich využití v cestovním ruchu. Samozřejmě se zaměřuji na všechny tradice a zvyky, které se dodržují v oblasti Slovácka.

Druhá část mé práce bude praktická. Udělala jsem dotazník, na který odpovědělo 82 respondentů. Otázky se týkaly mého tématu bakalářské práce. Po vyhodnocení jsem znázornila dotazník do grafické podoby. Některé odpovědi však nebyly vhodné pro mou analýzu z důvodu neúplnosti jejich odpovědí.

2.2. Cíl práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je přiblížit se folkloru na Slovácku a jeho využití v cestovním ruchu. Jelikož studuji cestovní ruch, tak začátek mé práce budu věnovat cestovnímu ruchu a poté se zaměřím na folklor, tradice a zvyky na Slovácku a hlavně na využití folkloru k rozvoji cestovního ruchu. Slovácko je jedinečná oblast folklorního charakteru a je zde velké množství originální nabídky slavností a zvyků.

3. Charakteristika cestovního ruchu

Jak je řečeno v knize Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi: *Cestovní ruch patří celosvětově mezi nejvýznamnější hospodářská odvětví. Jeho přínosy se projevují v makroekonomických vztazích, v ekonomice mnoha podnikatelských odvětví spjatých s cestovním ruchem i ve vytváření nových pracovních míst, a to i v regionech problémových z hlediska zaměstnanosti.*“(Ryglová, Burian, & Vajčnerová, 2011a, str. 15)

Cestovní ruch zasahuje do mnoho dalších hospodářských odvětví, například do dopravy, stavebnictví, potravinářství ale také do zemědělství, výroby nábytku, fotografického průmyslu, kartografie, překladatelské služby, tiskařského průmyslu a softwarové služby.

Cestovní ruch má mnoho významů, například podle UNWHO je význam nejen ekonomický, ale má i vliv na mnoho dalších činností. Pro podporu mezinárodního porozumění, míru a prosperity je důležitý podíl na sociálním rozvoji. Je vlastně nástrojem individuálního a kolektivního uspokojení, zdroj sebevzdělávání a vzájemné tolerance.(Ryglová, Burian, & Vajčnerová, 2011b)

Přesný význam cestovního ruchu uvádí Palátková(2013)jako „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“

Další definici, kterou zde můžeme zařadit je podle AIEST (Mezinárodní sdružení expert cestovního ruchu) souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z pohybování osob, nebo cestování, kde místo pobytu není trvalým místem bydlení nebo zaměstnání.

„Druhů cestovního ruchu může být v závislosti na zvolených kritériích celá řada. Podle místa se bude jednat o domácí či zahraniční, podle času o krátkodobý nebo naopak dlouhodobý, podle způsobu organizace o skupinový nebo individuální atd. Za základní se považuje klasifikace podle účelu (motivů, cílů).“ (Foret & Foretová, 2001a, str. 17)

Druhy cestovního ruchu uvádí Foret(2001b, s.17-18) následovně:

- Rekreační, realizovaný ve vhodném přírodním prostředí s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice, zahrnuje také příměstskou rekreaci, zpravidla krátkodobější (víkendovou) na chatách, chalupách a zahrádkách.
- Kulturně-poznávací, zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů, základem jsou sakrální i světské stavební a architektonické památky, umělecké díla, přírodní zajímavosti (jeskyně, vodopády, pralesy, pouště), společenské události (festivaly, slavnosti).
- Náboženský (poutní turistika), jako jsou návštěvy poutních a posvátných míst (Lurdy, Fatima, Jeruzalém, Vatikán, Mekka, ale i Hostýn apod.), církevních památek a účast na církevních obřadech a oslavách.
- Vzdělávací, jehož cílem je něco nového se naučit (jazyky, sporty, umělecké a řemeslné dovednosti, odborné profesní znalosti).
- Společenský, kdy jde o setkávání příbuzných, vytváření přátelských vztahů a známostí lidí se stejnými zájmy a zálibami, o společenský život. Sem můžeme zahrnout i nejružnější vzpomínkové akce pro veterány či příznivce významných historických událostí (například setkání „příznivců“ bitvy tří císařů u Slavkova 1805 apod.).
- Zdravotní (lázeňsko-léčebný), zahrnující zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích. Například v České republice máme šestatřicet uznávaných lázeňských míst s cennými přírodními zdroji, odbornou obsluhou a ubytovací kapacitou s 23 tisíci lůžek.
- Sportovní, kdy jde nejen o vlastní sportovní aktivity, ale i pasivní diváctví na sportovních akcích.
- Poznávání přírody (flory a fauny) v podobě návštěv přírodních rezervací, národních parků specifickým typem je ekoturistika, vedoucí k takovému chování v přírodním prostředí, jež ho co nejméně ohrožuje, z hlediska motivů se hovoří o návratu k přírodě v podobě zeleného, tzv. měkkého (soft) cestovního ruchu.
- Dobrodružný (adrenalinové sporty), spojený s nebezpečím, testováním fyzických a psychických vlastností účastníků. Nejznámější jsou sjíždění divokých řek a vodopádů (rafting) a skákání z výšek (bungee-jumping).

- Profesní, zahrnující obchodní služební cesty, účast na kongresech (kongresová turistika), účast na veletrzích a výstavách a incentivní (oceňující, odměňující, povzbuzující) cestovní ruch, který má zlepšit vztahy se zaměstnanci, případně se zákazníky.
- Politický cestovní ruch zahrnuje sjezdy, mítinky politických stran.
- Nákupní cestovní ruch představuje cesty za nákupy.
- Specifický, jako je například turistika pro vozíčkáře.

„Je nepochybné, že cestovní ruch přispívá k rozvoji místa (vytváří pracovní a podnikatelské příležitosti, přináší potřebné zejména zahraniční investice, zvyšuje životní úroveň). Na druhé straně však také vyžaduje určitou úroveň služeb, zejména pro volný čas. Neobejde se bez kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení, bez potřebné infrastruktury (komunikace, dopravní dostupnost).“ (Foret & Foretová, Jak rozvíjet místní cestovní ruch, 2011c)

Cestovní ruch podle Ryglové (2011, s.17) by měl být chápán jako průmysl poskytující veškeré služby spojené s cestováním a turistikou, jež lze rozdělit do jednotlivých sektorů:

- Sektor ubytovací služby – poskytovatelé ubytovacích služeb, od hotelových řetězců až po soukromé malé penziony apod.
- Sektor atrakce – patří sem např. národní parky, kulturní či historická místa a zajímavosti, tematické parky, botanické zahrady, sportovní centra apod.
- Sektor doprava – letecká, lodní, železniční, automobilová a autobusová doprava, půjčovny a zprostředkovatelé půjčování vozidel.
- Sektor zprostředkovatelé – touroperátoři, cestovní kanceláře, agentury, sezonní zprostředkovatelé či agenti, organizátoři konferencí, incentivní domy, rezervační systémy a další.
- Sektor organizace – zahrnuje národní turistické centrály, regionální centra, turistické asociace apod.

4. Význam folklorních tradic

V této kapitole mé bakalářské práce se věnuji významu folklorních tradic v současném cestovním ruchu. Ve své práci se zaměřuji na oblast Slovácka.

4.1. Oblast Slovácko

„Slovácko je etnografická oblast na jižní a jihovýchodní Moravě (Morava je jedna z tzv. historických zemí náležejících k České koruně) v České republice geograficky a správně náležející do Jihomoravského a Zlínského kraje.“ (Blahůšek, Krist, Matuszková, & Pavlišník, 2006, str. 11)

Na jihu Slovácka je krajina zvaná Podluží, kde většina vinařských obcí leží v údolnici řeky Moravy, kudy vanou ochlazující severovýchodní větry. Výhodnější stanoviště pro vinice jsou na úbočích terénního zlomu nad říčkou Kyjovkou nebo na výše položených rovinatých pozemcích s lehkou půdou. (Vinařský fond, © 2005-2014).

„Oblast uherskohradištská je velmi rozsáhlá a zaujímá úrodný rovinatý kraj v horní části Dolnomoravského úvalu, kolem středního toku řeky Moravy a dolního toku Olšavy.“ (Frolec, 2012)

Obr. 4.1 Mapa Slovácka zdroj: www.slovacko.cz

Do Slovácka patří Břeclavsko, Hodonínsko, Uherskohradištsko a Zlínsko. Podrobněji bychom mohli říct, že zde patří Hornácko, Hustopečsko a Kloboucko, Kyjovsko, Lednicko-valtický areál, Luhačovické Zálesí, Pálava a Nové Mlýny, Podluží a Hodonín, Střážnicko, Uherské Hradiště a okolí, Uherskobrodsko, Veselsko a Ostrožsko, Zlín a okolí.

Slovácko je také bohaté na památky. Mezi zajímavé přírodní památky patří do Slovácka Baťův kanál, Bílé Karpaty a Chřiby. Svou stopu tu zanechali dávní lovci mamutů, Římané, vládci Velké Moravy, Židé, stavitelé zámků i lidoví umělci. Například Dolní Věstonice na severním úpatí Pálavy proslavil po celém světě nález malé sošky ve tvaru ženy. Soška je z pálené hlíny, její název je Věstonická Venuše. Dále se na Slovácku nachází Mušov, který proslul díky odryté hrobce germánského bojovníka. Ve Starém Městě – Špitálkáchnebov sousedícím Uherském Hradišti- Sadech, Mikulčicích - Valech a Břeclavi– Pohanskunaleznete zase centrum Velkomoravské říše. O něco dále se tyčí hrad Buchlov, který se nalézá v Chřibech nedaleko Buchlovického zámku a duchovního centra Velehradu. V Mikulově můžeme obdivovat židovské památky. Největší soubory lidové architektury naleznete ve Strážnici, v Pavlově nebo ve Vlčnově. Na Slovácku nalezneme taky památku UNESCO, a to komplex Lednicko-valtického areálu tvořeného dvěma honosnými zámky s parky a řadou saletů.

Milovníci památek a historie najdou na Slovácku mnoho zajímavých prohlídkových objektů, ale také několik specializovaných naučných stezek. Novinkou jsou i vinařské stezky, které jsou typické pro Slovácko s návštěvou vinařských sklepů, nacházející se jak v Mařaticích, tak i v nedalekých Polešovicích, kde má sídlo vyhlášené vinařství Vaďura.

„Vznik krojů v oblasti Uherskohradištska můžeme s jistotou vysledovat již od 17. Století (některé části oděvů jako například halena nebo šatka žen byly ještě starší). Starobylost kroje byla podmíněna i vzdáleností krajiny od okolního světa. „ (Tarclová, Kroj na uherskohradištsku, 2013a, str. 15)Co vše ovlivnilo krojovou různorodost na Slovácku? Je to robota, která měla vliv na oblékání lidu do kroje a také historické události, které se na Slovácku udály. Dále měli vliv na kroje sociální a společenské důvody. Podle Tarclové na utváření kroje a jeho změny mělo vliv především prostředí. Lidový oděv byl ovlivněn různými dobovými a módními vlivy. (Kroj na Uherskohradištsku, 2013b)

4.2. Slovácké hody s právem

V této kapitole jsou popsány Slovácké hody s právem jak z historie, tak ze současnosti.

Historie

Hody jsou oslavou výsledků celoroční práce. Bývají v říjnu a listopadu, tedy v době, kdy je již skoro po veškeré polní práci. Slaví se většinou na svátek patrona obce nebo patrona kostela v obci. Jsou to lidové slavnosti, které navazují na pohanské slavnosti dávných Slovanů. V dnešní době už je však nikde ve své původní podobě nenajdete. Podoba se měnila po dlouhá staletí. Hody s právem na Uherskohradištsku jsou ojedinělou slavností, kterou můžeme sledovat již od konce 19. Století a to až do dnešních dnů. Slavení hodů na Moravě má stejný význam jako posvícení v Čechách. (*Krist J. M., 1967a*)

Některé elementy těchto lidových slavností však napovídají, co vedlo naše předky k tomu, aby slavnosti podzimního slunovratu světili. Byla to radost dávného zemědělce, kterou vyjadřoval nad velkorysou podzimní přírodou, byla to krása nad dozrávajícími plody ovocných stromů a vinné révy, byl to dobrý dojem nad sklizeným obilím. Zemědělec právem viděl v této štědrosti výsledek své celoroční namáhavé práce. Věděl, že mu práce končí a pole zpustnou, a proto, než přijde bílá Morena, ukončí hospodářský rok tím, že dá najevo radost nad těmito dary. Tedy vidíme, že příčiny vzniku jsou zcela prosté a jistě pradávné. Tyto slavnosti byly i v minulosti v našich zemích velmi rozšířeny. (*Popovice, © 2015*)

Již ve středověku to byla církev, kdo chtěl tento zvyk zakázat, ale lidé se nedali a svůj svátek si prosadili. Církev tedy alespoň rozhodla, že dá hodům jiný význam. Hody se začaly slavit na počest světce, který byl patronem v obci, většinou mu byl zasvěcen kostel, který se v obci nacházel. Jelikož byl každý kostel zasvěcen na jiného svatého, slavil se tento svátek po celý rok a navíc ještě na podzim po veškeré polní práci. Proto došlo k tomu, že císař Josef II ruší tyto oslavy a stanoví slavit hody jen na podzim. Tento svátek nazve „hody císařskými“. (*Popovice, © 2015*)

Současnost

Pro popis současnosti jsem si vybrala obec Popovice u Uherského Hradiště. Příprava na hody začíná již o letních prázdninách, kdy se začínají konat první hodové zkoušky. Zde se sejdou všichni ti, kteří chtějí dodržovat tradice. Hody se zde konají první víkend v říjnu. V posledních letech jsou zkoušky pod vedením starostky obce Jitky Novákové. Letos se zúčastnilo hodů více než 15 párů a to ve věku od 14 do 30 let. Na hodových zkouškách chasa nacvičuje hodové pásmo, které je v Popovicích ojedinělým zážitkem a tematicky zaměřené na aktuální dění v obci. Například letos bylo pásmo na téma Hruška, kdy si tento strom vzala červencová bouře v obci za svou oběť. Na hodových zkouškách je také hodně důležité zvolit si své mladší a starší stárky.

V sobotu se chasa sejde u Kostela a vydává se pro své stárky v doprovodu dechové hudby. První se jde pro mladšího stárka, kde podstárek žádá rodiče o dovolení, poté se jde pro mladší stárku, kde má svou řeč mladší stárek. Dále se chasa přesune pro stárky starší. Na konec se celý průvod přesune k obecnímu úřadu požádat o hodové právo. Ještě než starostka obce právo předá, musí stárce splnit úkol, který jim starostka připravila. Úkol nebývá nijak těžký, uřezat poleno nebo zahrát na hudební nástroj. Poté chasa předá právo a ponaučí je o chování a také, že své právo mají na hodové zábavě hlídat. Toho dne ve večerních hodinách se všichni sejdou na kulturním domě, kde probíhá až do rána hodová zábava. Na zábavě hraje dechová muzika, tančí se polka, valčík a kolem 22:00 hodiny předvede krojová chasa své pásmo. Následuje šáteček, metlová a také sóla pro stárky a jejich rodiče.

Obr.4.2.Hody Popovice 2014[Zdroj: vlastní]

V neděli se v ranních hodinách koná slavnostní mše, které se účastní chasa ve slavnostním kroji. Po obědě chasavychází opět na obchůzku, ale nyní jsou až na stárky oblečení do kroje prostého. Při obcházení obce se samozřejmě dodržuje další tradice a to „vození berana“. Beran se vozí na opentleném voze. Chasa neobchází obec sama, doprovází ji opět muzika a občané jsou zváni na hodové dozvuky, které se konají většinou za 14 dní. Na dozvucíchbývá zvykem, že chlapci jsou převlečeni za děvčata a děvčata potom za chlapce.

4.3. Fašaňk

V této části mé bakalářské práce se budu věnovat Fašanku z historie, ale i ze současnosti.

Historie

Jak uvádí ve své knize Krist(1967b).: Masopust, tj. doba od vánoc do půstu, býval dříve na Slovácku časem poměrného pracovního klidu. Proto se v něm odbývaly zabijačky a svatby. Do dnes se však udržují zvyky spojené s koncem masopustu, tzv. Fašankem, který se slavívá od neděle do úterka a končí taneční zábavou v podvečer Popeleční (škaredé) středy. Fašank jebezprostředně spojen s křesťanstvím, jeho původ vede až do pohanských dob. Popeleční středou začíná velký půst. Lidé se vždy rádi bavili. Proto ten konec radovánek byl o to bujařejší. Poté, co pochovají basu, skončí všechny zábavy a začne doba postní. Doba zpytování svědomí, doba uklidnění a přípravy na Velikonoce.

Každá vesnice, každý kraj byl něčím odlišný. Společná byla jenom závěrečná zábava spojená s pochováváním basy. Jedná se o parodii na pohřeb zemřelého marnotratníka. Na desku nebo na prostřený stůl se položila figurína nebo samotná basa pokrytá plachtou. Dále probíhal vlastní pohřební obřad s upozorněním na domnělé prohřešky basy v čase masopustních zábav a za tklivého nářku byla slavnostně vynesena ven ze sálu a "pohřbena". Čas veselí skončil, nastává doba půstu.

Fašankové masky byly v každé vesnici jiné. Často zaznamenávaly dění toho roku a někdy i politickou situaci. Většinou v průvodu nechyběly zvířecí masky, mladí kluci přestrojení za ženské a baby, Turci, cikáni, kominíci, hasiči, doktoři, holiči a jiní.

Zde je pár masek, bez kterých se fašaňk nemůže obejít.

- MEDVĚD - představoval ho mládenec obalený v pytli, nebo muž v naruby obráceném kožuchu, s tváří přikrytou ovčí či králíčí kůžkou. Vedl ho "krotitel" či "hřebenář" a za nimi šelbubeník.. Medvěd nosil na krku zvonec či rolničky, aby byl slyšet. Této masce byla připisována plodnost žen a zvířat v chalupě (hospodářství).
- HŘEBENÁŘ - maska hřebenáře a zvyky s ním spojené byly dědinu od dědiny různé. V našich končinách to byl většinou muž maskovaný slámou, jel na masce koně. Bubnoval na plechový hrotek a na řetízku vedl medvěda.
- JURA S CEPEM –někde se mu říkalo i "pohřebeň". Tato maska obcházela dědinu s ozdobeným cepem v ruce, s nímž tančil a strašil kolemjdoucí. Mladí chlapci museli

dokonce cep políbit. V každém domě si zatancoval s hospodyní a jako výslužku dostal vajíčka.

- **SLAMÁK** - (slaměný) - za svítání budil a svolával všechny účastníky průvodu. Procházel vesnicí, troubil na volský roh. Ženy z něho otrhávaly slaměná stébla a vkládaly je husám do hnízda, aby dobře seděly na vejcích. Se slamákem byl spjat také tanec, který měl zabezpečovat hojnost úrody obilí (lnu).
- **PODŠABLÁŘÉ** –většinou to bývala pětičlenná skupinka nenamaskovaných mužů v krojích. S sebou si nosili „šable“ ty byly většinou v červené barvě. Před každým domem tančili mečový "šablový" tanec. Součástí obchůzky bylo vyplácení některého tanečníka, obviněného za drobnou krádež. Mládenec se položil na lavici a ostatní tanečníci mu v rytmu písně "sázeli" rány dřevěnými "šablemi". Nešťastníka pak vždy vykoupla některá žena ze stavení, která si na něj lehla či sedla. Dodnes se tento zvyk udržuje ve Strání. (*Popovice, © 2015*)

Současnost

Pro popis současnosti jsem si vybrala obec Kostelany nad Moravou. Fašank se v Kostelanech nad Moravou koná vždy v březnu. Chasa se přestrojí za různé masky a obchází po dědině dům od domu a zve občany na Fašankovou zábavu, která se koná vždy ve večerních hodinách toho dne. Stárci s sebou nosí také šavle, na které dostávají při obchůzce slaninu a děvčata nosí pletený košík na vajíčka. Všechny ingredience poté chasa využije při fašankových dozvukách, kde si chasa uvaří škvařeninu se slaninou. Spolu s chasou obchází dědinu sdružení LAJBL, které tančí u každého domu Šablový tanec.

Večer na zábavu se již v maskách chodit nemusí. Kolem 10 hodiny se pochovává basa. Děvčata jsou oblečená jako „plačky“ celé v černém, na hlavě mají šátek a s pláčem chodí za basou, kterou nesou jakoby „opilý“ chlapek. Poté co párkrát obejdou sál se zastaví uprostřed, basu položí a „plačky“ sedíce za níposlouchají básničky, které si stárci připravili na každého z chasy a také na sdružení v Kostelanech.

Obr. 4. 3Fašank v obci[Zdroj: vlastní]

4.4. Slovácké slavnosti vína a otevření památek

Nikdy předtím neměl turistický a etnografický region Slovácko, který se rozkládá na jihovýchodě Moravy, tak reprezentativní přehlídku svého bohatého kulturního dědictví. Nikdy předtím nelákal folklor, kroje, víno a zpěv do Uherského Hradiště tak velký počet návštěvníků, jako je tomu již od roku 2003 vždy druhý víkend v září. V tento termín se totiž město promění v jedno velké pódium a tvůrce neopakovatelných zážitků a stává se hostitelem velkolepých Slováckých slavností vína a otevřených památek.

I zrodila se myšlenka

Myšlenka Iva Valenty, podnikatele a zřizovatele Nadace Děti-kultura-sport, uspořádat v Uherském hradišti velkou lidovou slavnost se ukázala jako velmi šťastná a životaschopná. Navíc získala pozitivní ohlas nejen u představitelů města Uherské Hradiště v čele se starostou Liborem Karásem, ale také u desítek obcí z okolí slovácké metropole.

„Slovácké slavnosti vína s otevřených památek jsou jedinečnou akcí svého druhu. Bez nadsázky můžeme říct, že jde o největší přehlídku slováckého folkloru, vína a gastronomických specialit v České republice, přičemž i v evropském měřítku hledá tato akce jen těžko konkurenci.“ (Dvouletý, a další, 2010a, str. 14)

O tom, že je tato akce velkolepá, svědčí i zápisy do České knihy rekordů. Například v roce 2008 se do slavnostního průvodu, kterým každoročně Slovácké slavnosti vína a otevřených památek začínají, zapojilo neuvěřitelných 4153 krojovaných! Slovácké slavnosti vína a otevřených památek však nejsou „obyčejným“ folklorním festivalem, ale skutečnou reprezentativní národopisnou slavnost, které se účastní celá řada okolních obcí a měst z celého Slovácka, které jsou spolupořadateli akce. Všechny programy jsou tedy pro návštěvníky zcela zdarma. (Dvouletý, a další, 2010b, stránky 20-23)

Sobota, den první

Sobotní program Slavností vína začíná v uličce místního vinařství a vinařské kultury tedy ve Vinohradské ulici v Mařaticích. Právě v těchto místech se od ranních hodin začínají scházet účastníci velkolepého slavnostního průvodu. Jestliže v roce 2003 se průvodu zúčastnili krojovaní zástupci „pouhých“ 24 obcí a měst, aktuálně se jejich počet pohybuje na více jak dvojnásobku. V okamžiku řazení průvodu se tak Vinohradská ulice bezpochyby stává místem s největší koncentrací krojovaných na světě. Podle Slovákého deníku DOBRÝ DEN S KURÝREM, který si hned po dva roky dal práci, aby spočítal všechny krojované, kteří se do průvodu zapojují. V roce 2006 byl ustaven nový český rekord s hodnotou 1352 krojovaných v jednom společném slavnostním průvodu. O dva roky později to již bylo neuvěřitelných 4253 krojovaných žen, mužů a dětí, kteří se z Vinohradské ulice vydali ve slavnostním průvodu do centra města. Jen formálním potvrzením hlubokého uznání a úcty pak bylo prohlášení tohoto rekordu nejúčastnějším kolektivním rekordem České Republiky v roce 2008. (Dvouletý, a další, 2010c, stránky 20-23)

Obr. 4.4 Slavnosti vína a otevření památek – průvod[Zdroj: Vlastní]

Do slavnostního průvodu se řadí krojovaní podle přesně stanoveného klíče, tedy podle příslušnosti k domovské obci a následně pak podle příslušnosti dané obce k mikroregionu, jehož jsou součástí. V praxi to vypadá tak, že první je symbolická cedule daného regionu a za ni se řadí jednotlivé obce. Každá obec potom nese nejenom název své obce, ale i obecní prapor, který nese většinou starosta nebo starostka obce. Celkový dojem pak umocňuje fakt,

že takřka každá obec má odlišný kroj. Slavnostní průvod poté končí na Masarykově náměstí. „Každé krojované skupině a každé obci je věnována alespoň malá chvíle zasloužené slávy, když za mistrného moderování etnografky Slováckého muzea Romany Habartové procházejí pod hlavním pódiem. „(Dvouletý, a další, 2010d, stránky 20-23) Více jak tříhodinový průvod pak končí slavnostním přípitkem hlavních pořadatelů, starostů a podporovatelů slavností.

Poté začíná program, Každý mikroregion se prezentuje na jiném místě Uherského Hradiště. Například mikroregion Dolní Poolšavímá své stánky v parku před Obchodní akademií. Tam se také nachází pódium, na kterém se představí jak všechno folklorní soubory tak i muziky, které v mikroregionu působí. Nemůžou zde chybět také stánky s lidovými pokrmy jako škvarky, povidla, vdolečky, čerstvě upečený chleba, nebo něco z tradiční zabijačky. Samozřejmě také víno, burčák nebo štamprle slivovice či výtvary svých lidových řemeslníků. Ve Smetanových sadech pak najdete další mikroregion a to mikroregion Za Moravů. Avšak prezentace jednotlivých mikroregionů není zdaleka vše, co je připraveno pro návštěvníky během sobotního dne. Již od ranních hodin můžete navštívit velkolepý Hradišťský jarmark s bohatou nabídkou tradičních výrobků, lidových řemeslníků. Jarmark probíhá celý víkend. Jako i velký vinný stan, který na náměstí nemůžete přehlédnout. A také jsou otevřeny všechny historické památky, a to nejen v Uherském Hradišti, ale takové v širokém okolí. (Dvouletý, a další, 2010e, stránky 20-23)

Neděle, den druhý

Podle knihy Paleta Krojů je Neděle, zasvěcena především Dnu evropského dědictví. Otevřeny jsou proto brány většiny historických památek Uherského Hradiště i širokého okolí. V těch nejvýznamnějších pak pořadatelé připravují spíše komorní a doplňkový kulturní program, který má podtrhnout význam a charakter historické stavby. Pak si návštěvníci mohou poslechnout Hradišťan s Jiřím Pavlicou ve františkánském klášteře. V obou uherskohradišťských hlavních kostelích, tedy v kostele sv. Františka Xaverského na Masarykově náměstí i v kostele Zvěstování Panny Marie, si pak návštěvníci oblíbili varhanní koncerty, příp. malé formy vážné hudby. Největší pozornost se však asi upíná na Redutu, ve které je připravena opravdu exkluzivní výstava vína. Každoročně se o ni velmi zodpovědně stará občanské sdružení Vinaři Mařatice v čele s Bohuslavem Ježem. Na jednom místě mohou návštěvníci ochutnat několik stovek vzorků vín, které pořádající vinaři sesbírali od vinařů ze všech zúčastněných mikroregionů. (Dvouletý, a další, 2010f)

Od roku 2009 je součástí výstavy vína také přehlídka vín, která se stala šampionem místních výstav vín pořádaných v obcích, které se zapojují do Slováckých slavností vína a otevřených památek. *„V rámci výstavy vína vždy zasedá také hodnotitelská komise, která na základě posouzení kvality, rozsahu i atraktivity prezentace na Slováckých slavnostech vína a otevřených památek, ale také s přihlédnutím k celoročním aktivitám v oblasti péče o folklor a vinařskou kulturu vyhlašuje nositele titulu Vinařská obec roku. Od roku 2003 se může tímto titulem chlubit už 19 obcí, měst a městských částí.“* (Dvouletý, a další, 2010g, stránky 24-25)

Putování Vinohradskou ulicí

Na Slavnosti vína nemůže chybět samozřejmě Putování Vinohradskou ulicí, které se také říká „Zlatá ulička“ Uherského Hradiště. Její kouzlo vybízí k tomu, aby se stala srdcem oslav vína, slovácké písničky a místí pohostinnosti. Zde nalezneme také nejstarší dochované sklepy s kamennou klenbou, které pocházejí již z 18. Století. Hloubeny byly v hlíně navršené až do výšky osmi metrů. I když je jejich výška 8 metrů, mají tyto sklepy nezřídka délku 20 metrů

Díky jejímu kouzlu se již odedávna ve Vinohradské ulici setkávali lidé všech vrstev. Ať už při posezení u vína nebo při pouhých procházkách. K návštěvě zlákaly řadu významných osobností. Byli to spisovatelé, malíři i hudebníci. Na lahodném vínu si pochutnali například spisovatel Alois Jirásek, malíři Antonín Slavíček a Mikoláš Aleš nebo třeba bratři Úprkovi. V roce 2014 navštívil Vinohradskou ulici skladatel a zpěvák Ondřej Brzobohatý.

Premiéru mělo putování Vinohradskou ulicí v září roku 2008, kdy se stalo vítaným zpestřením programu Slováckých slavností vína a otevřených památek. Následující rok byl ještě úspěšnější. Můžete zde potkat nespočet starobyklých vinných sklepů, desítky cimbálových muzik, stánky s lidovými pokrmy. Krojovaní zpívají lidové písně a samozřejmě víno zde teče proudem. Putování Vinohradskou ulicí začíná v sobotu již v odpoledních hodinách. Na trase jsou naučné stezky, které provedou děti i jejich rodiče po největších „pokladech“ Vinohradské ulice. Dále je zde připraveno mnoho soutěží a hlavolamů a her s regionální tematikou. Symbolickým otevíráním brány Vinohradské ulice v pozdějších odpoledních hodinách pak startuje druhá část putování, která je věnována sklepům, víno a folkloru. Kromě sedmi otevřených historických sklepů (U Lisu, U Marholtů, U Dvořáků, Včelka, U Pospíšilů, Synot, U Kieryků), které pojmu odhadem 300 hostů, mohou návštěvníci využít mnoho venkovních

posezení s bohatou nabídkou místních specialit. Například zde návštěvníci mohou ochutnat domácí brambůrky, zabijačku nebo domácí sýry. K tomu všemu „ozvučí“ Vinohradskou ulici až 20 cimbálových muzik, které kromě sklepů a venkovních posezení vyhrávají přímo v zákoutích ulice. Muziky pak doprovází hned několik místních folklorních souborů(*Dvouletý, a další, 2010h*).

4.5. Jízda králů

„Jízda králů se zejména kvůli tradičnímu datu svého konání řadí mezi obyčeje související s křesťanskými svatodušními tradicemi – letnicemi. V evropském lidovém prostředí se právě o letnicích dlouho udržoval obyčej, který souvisel s přestrojováním za krále a královnu a s chození průvodu po domech. Do této sféry spadá také honění krále, pro které se v určitých oblastech vžilo označení jízda králů. Honosný zvyk, při kterém důležitou roli hraje král a královská družina na koních, se udržoval na četných místech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.“ (Pavlicová, 2007, stránky 92-93) V 19. století zaznamenal Jízdu králů ve Vlčnově na svém obraze i Joža Uprka a také v roce 2011 se Jízda králů zapsala na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Jízda Králů Vlčnov

Jízda králů ve Vlčnově je nejpopulárnější z jízd králů. Jezdí se z horního konce vsi směrem do dolního konce a je zde spojená také s lidovým jarmarkem nebo si také lidé mohou prohlédnout muzeum a staré domy. Ve Vlčnově začíná Jízda Králů v neděli, kdy se všichni setkají v domě krále, poté legrúti, což jsou osmnáctiletí chlapci, kteří spolu se stejně starými dívkami, kterým si říká družice, odchází do kostela na mši. Po mši se jde na radnici, že starosta udělí souhlas. „Úvodní slova jízdy jsou stále stejná: „Hýlom, hýlom! Počívajte horní, dolní, domácí aj přespolní, co vám budu povídati o svatodušní neděli.“ (Klub sportu a kultury Vlčnov, © 2015)

Samotná královská jízda se skládá z jízdy legrútů, což jsou vyvolávači na koních, kteří jsou oblečení ve vlčnovských krojích, v organizaci vojenské kavalérie. Tito legrúti doprovázejí krále, jejich koně jsou zdobeny květinami a pentlemi a také různými červenými šátky, které jsou umístěny na způsob praporů. Králem musí vždy být malý chlapec, protože je zde podmínkou, aby byl ještě panic. Král jede na koni a doprovází ho jeho otec. Jeho kůň je potom doprovázen po stranách dvěma legrúty, kteří tasí šavle a král má v ústech bílou růži. Být vybrán za krále je pro rodinu v obci vždy velkou poctou, královského koně pentlí matka krále. (Klub sportu a kultury Vlčnov, © 2015).

Jízda králů ve Vlčnově má určitě význam pro současný cestovní ruch. Podle Klubu sportu a kultury Vlčnov je návštěvnost této akce, podle prodaných vstupenek, v roce 2012 cca 6 500 návštěvníků, v roce 2013 to bylo cca 5 000 návštěvníků a v roce 2014 to bylo cca 5 500 návštěvníků.

Jízda Králů Hluk

V Hluku se Dolňácké slavnosti písní a tanců pořádají jednou za tři roky. Spolu se slavnostmi probíhá také Slováký festival dechových hudeb. Pážata a král zásadně jedou na koních bílých a jsou přestrojeni do svátečních ženských krojů s pentlením na hlavě. Ostatní jezdci jsou oblečení do krojů mužských. V pravé holínce vysokých bot mají jezdci žerdě s červenými nebo oranžovými „tureckými“ šátky. Ráno si jezdci přijedou pro svého krále, ale prvně musí požádat jeho rodiče o souhlas. Před radnicí poté dostanou povolení konat jízdu králů. Král má tvář zahalenou pentlemi a v ústech má kvítek, což znamená mlčenlivost. Pážata jedou s králem a střeží ho. V odpoledních hodinách následuje krojovaný průvod opět s jízdou králů, kde všichni přijedou na stadion, kde vrcholí celé slavnosti svým programem.(*Hluk*, © 2008).

Jízda Králů Kunovice

Zde se Jízda Králů koná ve dvouletých intervalech. Jízda zde probíhá podobně jako v Hluku nebo ve Vlčnově. Ústřední postavou je král, což má být podle tradice panic. Král jede na bílém koni, avšak zde je převlečen do ženského šatu a tvář má zakrytou pentlemi a v ústech trží růži. V čele průvodu jede praporečník, další jezdci jsou buď vyvolávači – ministři, kteří žádají rodiče o krále nebo vyvolávači – výběřčí. Ti vyvolávají vtipné vyvolávky a inkasují za ně od přihlížejících drobné finanční příspěvky „na chudobného krále“. Na závěr družina vrací krále jeho rodičům, děkuje jim za něho a účastní se večere – hostiny v domě králových rodičů.(*Město-Kunovice*, © 2015)

Obr. 4.5 Jízda králů Vlčnov 2014[Zdroj: vlastní]

4.6. Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici

Každý poslední víkend v červnu se do Strážnice sjíždějí tisíce návštěvníků, aby se pobavili a užili si příjemné atmosféry města. V průběhu festivalu se mohou návštěvníci těšit krásou lidových písní, tanců a krojů ve slavnostním průvodu, mnoha různých pořadech, zkusit si i tance z cizokrajných koutů světa a společně si zazpívat a zatancovat u lidových muzik. Na folklorním festivalu mohou lidé zhlédnout vystoupení jak našich tak i zahraničních souborů. Také se zde koná soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku. Tento festival se uskutečnil poprvé v roce 1946. Festival probíhá na amfiteátru v zámeckém parku a ve vinohradnickém areálu ve Strážnickém skanzenu. Odborná porota zde uděluje od roku 1983 čestný titul Laureát MFF Strážnice a Cenu MFF Strážnice za nejvýraznější autorský přínos při přípravě a realizaci pořadů. (Národní ústav lidové kultury, © 2008)

Verbuňk

25. Listopadu 2005 prohlásil generální ředitel UNESCO slovácký verbuňk za Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva. Slovácký verbuňk se řadí mezi mužské tance skočného charakteru. Je tancem improvizovaným a má zvláštní ráz, neboť se převážně tančí hromadně, každý z tanečníků přitom tančí sám za sebe. Verbuňk se tančí jen na určitý okruh písní. Můžeme říct, že je rozšířen pouze na Slovácku, kdy se mu také říká cifra, cifrování nebo čardáš. Tanec má tři části, první částí je předzpěv, kdy tanečníci stojí v půlkruhu a zpívají, je to pomalá část. Další částí je už samotný tanec nebo můžeme říct poskakování, výskoky, přeskoky, podupy, dřepy nebo přednožování. Po této část se tanečníci opět vrací do půlkruhu a zpívají další slohu písně. (Národní ústav lidové kultury, © 2008).

Obr. 4.6 Verbuňk hody Popovice 2013 [Zdroj: vlastní]

4.7. Tradiční výrobek Slovácka

V roce 2008 vznikl projekt Regionu Slovácko „Tradiční výrobek Slovácka“, jehož hlavní náplní je reprezentovat region Slovácko prostřednictvím využití jeho specifík, podpora tradičních výrobků a výrobců. Značka Tradiční výrobek Slovácka si klade za cíl, identifikovat tyto výrobky a jejich spojitost s regionem, zvýšit zájem o podporu lidových tradic a tradičních výrobků, pomoc tradičním výrobcům prostřednictvím zájmu veřejnosti a prodeje výrobků.

Nositeli značky je v současnosti více než 60 výrobců a jejich řady stále narůstají. Mezi výrobky, které si lidé mohou koupit, najdeme například, drátované výrobky, dřevěné výrobky, keramiku, kovářské výrobky, kraslice, kroje a krojové součásti, krojované panenky, krojové boty a opasky, kukuřičné šustí, lidové ornamenty, potraviny a nápoje z místních surovin nebo proutěné zboží. Výrobky jsou vždy viditelně označené informačním štítkem.

Výrobky se značkou „Tradiční výrobek Slovácka“ je možné zakoupit v informačních centrech regionu, v některých turisty navštěvovaných objektech, na recepcích vybraných ubytovacích zařízení, objednat na webových stránkách Tradičního výrobku nebo přímo od výrobce na vybraných trzích a jarmarcích. Nová prodejna Tradiční výrobek Slovácka je otevřena na Jezuitské koleji v Uherském Hradišti od listopadu roku 2014.

Prodej zboží závisí na sezóně. Před velikonocemi se nejvíce prodávají kraslice, dále patří mezi oblíbené výrobky med, šustí, keramiky nebo také perníčky. Nově je v prodeji i Slovácká kuchařka s tradičními recepty ze Slovácka, o kterou mají zájem jak místní obyvatelé, tak i zahraniční, například z Německa, USA, Rumunska nebo Kanady. (*Tradiční výrobek Slovácka*, © 2014)

Obr. 4. 7 Proutěný demižon a kraslice
[Zdroj: www.tradicnivyrobek.cz]

4.8. Spolková činnost

V této části se budu věnovat folklorním spolkům, které se objevují na Slovácku.

Hradišťan a Hradišťánek

Mezi nejznámější soubory na Slovácku patří samozřejmě Hradišťan a Hradišťánek. Soubor byl založen v roce 1960 Jaroslavem Staňkem. Současný Hradišťan vede primáš Jiří Pavlica a choreografka Ladislava Košíková. Hradišťan je častým hostem, domácích i zahraničních festivalů tradiční, alternativní, ale i vážné hudby. Hradišťan spolupracuje také s rozhlasem, televizí a filmem, koncertoval na 4 kontinentech, natočil více než 30 stěžejních zvukových nosičů a na mnoha dalších spolupracoval. Mezi kmenové sólisty patří Alice Holubová, Jiří Pavlica a David Burda. (*Hradišťan* © 2010)

Dětský folklorní soubor Hradišťánek byl založen v roce 1955 v Uherském Hradišti jako základna Hradišťanu. Dlouholetá a trpělivá práce vedoucích přivedla do světa říkadel, písní, her, tanců a lidových zvyků děti mnoha generací a dala jim maximální prostor pro jejich přirozenou hravost. Repertoár souboru je přizpůsobován jednotlivým věkovým skupinám. V současnosti má Hradišťánek sedm skupin, kde je přes 200 chlapců a děvčat ve věku od 5 do 17 let, které spojuje radost z pohybu a kamarádství. (*Hradišťánek*, © 2008-2010)

Cimbálová muzika a folklorní soubor Kunovjan

Dále zde patří i folklorní soubor Kunovjan, který vznikl na přelomu roku 1969 v Kunovicích. V roce 2009 oslavil již 40. Výročí svého založení, po celou dobu svého trvání stále obhájí čelní postavení mezi folklorní špičkou v České republice. Pravidelně se představuje na významných kulturních a společenských akcích doma ale také i v zahraničí například se zúčastnil festivalu v Anglii, Rakousku, Thajsku, USA, Egyptě, Maďarsku, Itálii, na Slovensku a v Jižní Koreji. Folklorní soubor má mezi členy 17 dívek a 12 chlapců.

V rámci světové výstavy reprezentovala cimbálová muzika v německém Hanoveru. V letech 1981, 1983, 1986 a 1989 získal soubor ocenění v celonárodních přehlídkách folkloru v Třinci a Košicích, Cimbálová muzika vydala jednu LP desku "Na kunovských lúčách" a pět samostatných CD - "Moravské a slovenské lidové písně", "Ej, u Hradišťapršalo", "Ej, lásko, lásko", "Od Hradišť'a na pomezí" a „KUNOVJAN 2011. (*Folklorní soubor Kunovjan*, © 2015)

Míkovjan

Další soubor, který působí na Slovácku je folklorní soubor Míkovjan z Míkovic. Míkovjan byl založen v 70 letech. Míkovjan působí na akcích konaných v obci od fašanku, dožíněk, Slováckých hodů s právem až po prezentaci na festivalech. Po několika letech, od doby kdy soubor přerušil svou činnost, založila nová generace folklorní taneční skupinu. V roce 2002 byl založen, z mladých lidí převážně amatérských tanečníků, kteří se ve stejném roce účastnily tradičních hodů, folklorní soubor. Soubor nesl název Míkovská chasa.

Po třech letech svého působení přejal „tradiční název“ Folklorní soubor Míkovjan. Taneční soubor stvořil mnoho tanečních choreografií, vycházejících převážně z oblastí Slovácka a pomezí Slovenska, které byly prezentovány na různých akcích po celé České republice, ale i v zahraničí. Soubor má 10 dívek a 10 chlapců. Vedoucí souboru je Jana Trubačková. (*Folklorní soubor Míkovjan*, © 2015)

Popovjánek

Soubor Popovjánek byl založen v roce 1995 jako soubor folklorní a dal si za úkol obnovovat a udržovat lidové tradice ve své vesnici. Postupem času se z folklorního souboru stal soubor taneční, který do svého repertoáru zařadil také tance country a historické, začal zpracovávat také irské tance. Mezi tradiční akce, kterých se Popovjánek účastní, patří také akce pro děti z Popovic, jako je Mikulášský karneval, dětské diskotéky na ukončení školního roku a prázdnin, několikadenní pobyty na táborové základně v Újezdu u Val. Klobouk, a také samozřejmě Slovácké hody s právem v Popovicích.

Jak se dozvíme na oficiálních stránkách obce Popovice, se soubor se již pětkrát zúčastnil celorepublikové soutěžní přehlídky dětských tanečních skupin Sedmikvítek nejdříve v Opavě, později v Liberci a v Českém Dubě. Díky svému úspěchu v této soutěži vystupovaly děti v Praze v Kongresovém paláci, Lucerně a Žofínském paláci. Od roku 2000 funguje soubor jako občanské sdružení. V současné době soubor navštěvuje 34 dětí ve věku od 5 do 14 let. Vedoucím souboru je starostka Jitka Nováková a vedoucí nácviku je Zuzana Bičanová. (*Popovice*, © 2015)

Dolinečka

Další folklorní soubor se nachází ve Starém Městě, jeho jméno je Dolinečka. Soubor byl založen v roce 1956 při základní škole ve Starém Městě, kde působí dodnes. Dolinečka se účastní jak Michalských slavností v pořadu Hodové odpoledne tak i na Vánočním koncertě nebo například při představení ke Dni matek. Dolinečka obveseluje svým vystoupením obyvatele Domovů důchodců, ale také Domu s pečovatelskou službou. Pravidelně se účastní některá ze skupinek Bambiriády.

Při zpracování dětského a tanečního folkloru se soubor soustřeďuje především na oblast Starého Města a Uherskohradištského Dolňácka. V pozdějším věku děti zpracovávají také materiál z Moravských Kopanic, Strání a Korytné, Boršic. V současné době tvoří soubor převážně děti ze Starého Města, ale také z nedalekých vesnic. Ve čtyřech skupinách je přibližně 120 dětí ve věku od 3 do 15 let, z nichž většina navštěvuje místní základní školu. (*Dolinečka*, © 2009)

5. Výsledky výzkumu a doporučení

Ve své praktické části se budu zabývat vyhodnocením dotazníků na téma Využití folklorních tradic v současném cestovním ruchu.

5.1. výsledky výzkumu

V této části budu vyhodnocovat dotazník, který jsem vyvěsila na internetu. Otázky v dotazníku jsou na téma folklor a folklorní akce.

Otázky jsem si zvolila takové, abych zhodnotila, jak lidé vnímají folklorní akce buďto v jejich obci nebo v okolí. Zda se takových akcí účastní nebo aspoň vědí, že se konají. V mém dotazníku byly také otázky týkající se největší folklorní akce v České republice, na Slovácké slavnosti vína a otevření památek, a jedna z posledních otázek byla, zda někdo vlastní kroj a jestli ví, kolik takový kroj stojí.

Dotazník je tvořen ze 12 otázek, na které odpovědělo celkem 82 lidí. Dotazník je uveden v příloze.

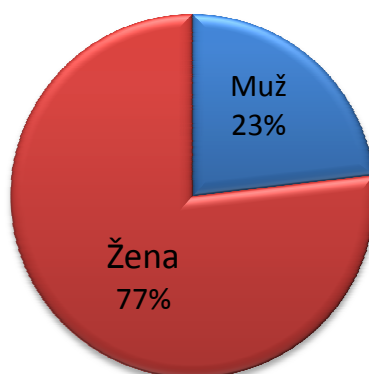
Grafické zobrazení výsledku výzkumu

Zde jsou zobrazeny otázky z dotazníku a jejich grafické znázornění. U každé otázky je napsáno vyhodnocení.

1. Jste muž nebo žena?

Z mého vyhodnocení vychází, že na dotazník odpovídali spíše ženy než muži. Znamená to, že ženy častěji navštěvují folklorní akce než muži.

Jste muž nebo žena?

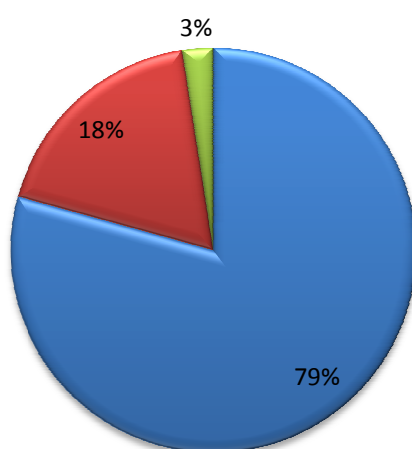
Zdroj: vlastní zpracování

2. Kolik je Vám let?

Z grafu vyplývá, že folklorní akce navštěvují spíše mladí lidé do 26 let, kteří zaujímají 79 % všech dotázaných. Druhou skupinou jsou lidé do 45 let, což představuje 18% všech dotázaných. Starších věkovou kategorií zde zaujímá jen 3 % dotázaných.

Kolik je Vám let?

■ 10-26 let ■ 27-45 let ■ 46 let a více

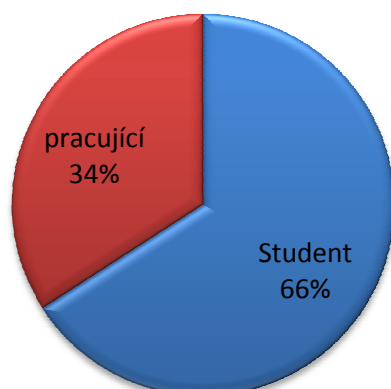

Zdroj: vlastní zpracování

3. Jste student nebo pracující?

Nejčastěji zde odpovídali studenti, kteří zaujímají 66 % dotázaných. Druhou skupinou byli pracující lidé. Lidé, kteří nepracují, nebo jsou v důchodu, neodpovídali na můj dotazník.

Jste student nebo pracující?

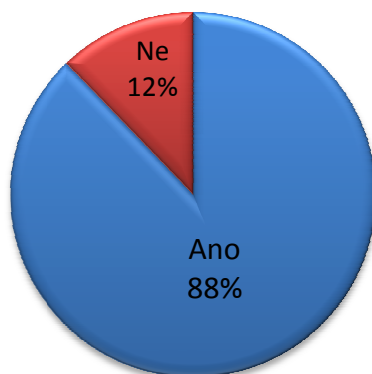

Zdroj: vlastní zpracování

4. Navštívil/a jste někdy jakoukoliv folklorní akci?

Z grafu je čitelné, že přes 80 % dotázaných lidí někdy navštívilo jakoukoliv folklorní akci. Slovácko je nabitě folklorními akcemi, a mí mladí respondenti folklorní akce vyhledávají. Lze však vidět, že 12 % respondentů na žádné folklorní akci nebylo. Tito respondenti nemusí bydlet na Slovácku nebo v blízkosti folklorních akcí, proto je také nenavštěvují.

Navštívil/a jste někdy jakoukoliv folklorní akci?

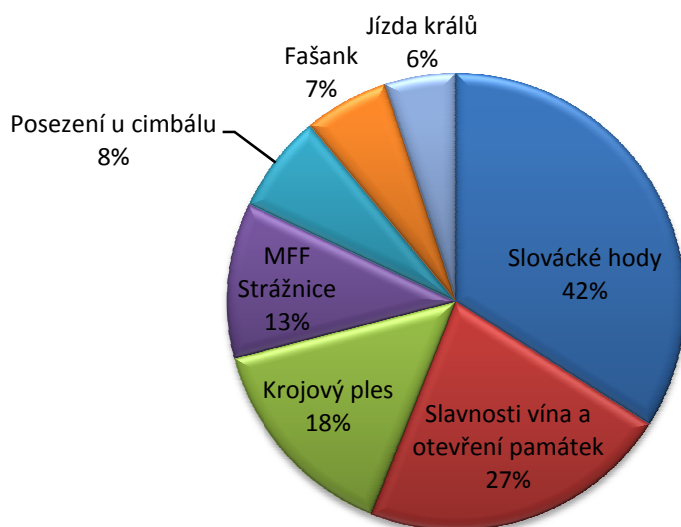

Zdroj: vlastní zpracován

5. Pokud jste při předchozí odpovědi dali ano, napište, jaká folklorní akce to byla.

Zde jsem vybrala 7 nejčastějších odpovědí. Nejnavštěvovanější akcí jsou Slovácké hody, jelikož jsou nedílnou součástí většiny obcí na Slovácku. Dále je to největší folklorní akce v ČR - Slavnosti vína a otevření památek. Poté krojový ples, který se koná vždy v zimě, což je vzpomínka na Slovácké hody. Také rádi navštěvují Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici, posezení u cimbálu nebo pochod fašanku. Poslední akcí, kterou respondenti navštěvují je Jízda králů.

Návštěvnost folklorních akcí

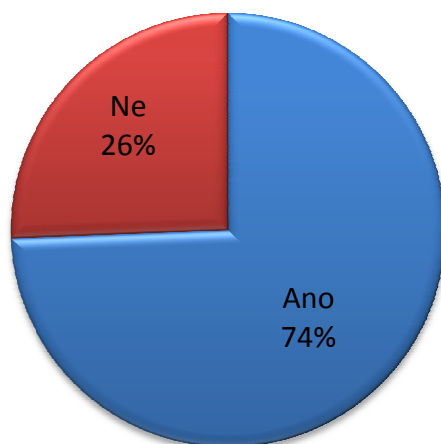

Zdroj: Vlastní zpracování

6. Probíhají ve Vaší obci nebo městě Slovácké hody?

Z grafu je patrné, že Slovácké hody probíhají ve více než polovině obcí na Slovácku. Podle mého zjištění je na Slovácku cca 250 obcí a měst. Z nich 90 % pořádají Slovácké hody. Mohou to být např. hody Martinské, Kateřinské, nebo Josefovské. Záleží vždy na době jejich konání.

Probíhají ve Vaší obci nebo městě Slovácké hody?

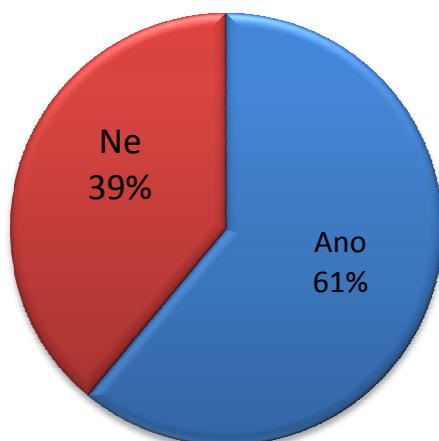

Zdroj: vlastní zpracování

7. Zúčastnil/a jste se někdy v kroji Slováckých hodů?

Zde je vidět, že více než polovina lidí se účastní Slováckých hodů v kroji. Jelikož jsou mí respondenti spíše studenti, je vidět, že mají stále o folklor zájem. Slovácké hody lákají návštěvníky spíše z blízkého okolí. Tudíž nemají velký vliv na cestovní ruch jako větší folklorní akce, které navštěvují lidé z celé republiky, či dokonce ze zahraničí.

Zúčastnil/a jste se někdy v kroji Slováckých hodů?

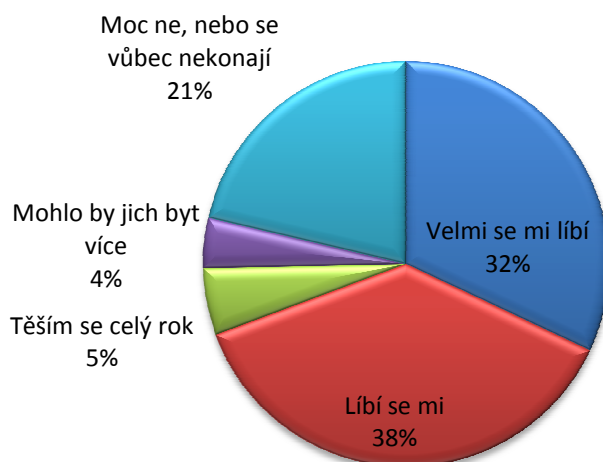

Zdroj: Vlastní zpracování

8. Jak se Vám líbí folklorní akce, které se konají ve Vaší obci nebo městě?

Odpovědi z dotazníků mluví za své. Máme tu skupinu lidí, kterým se folklorní akce líbí a hodnotí je slovy „Krása střídá nádheru“ nebo „Na těchto akcích je vidět soudružnost obyvatel, snaha o zachování tradic a obětavost.“ Dále tu máme respondenty, kteří se na folklorní akce těší celý rok. Ale jsou zde i odpovědi jako: „Líbí se mi, ale v kroji bych určitě nešla“. Mnoho lidí si také stěžuje, že ve svých obcích a městech mají málo takových akcí a chybí jim, nebo se zde vůbec nekonají.

Jak se Vám líbí folklorní akce, které se konají ve Vaší obci nebo městě?

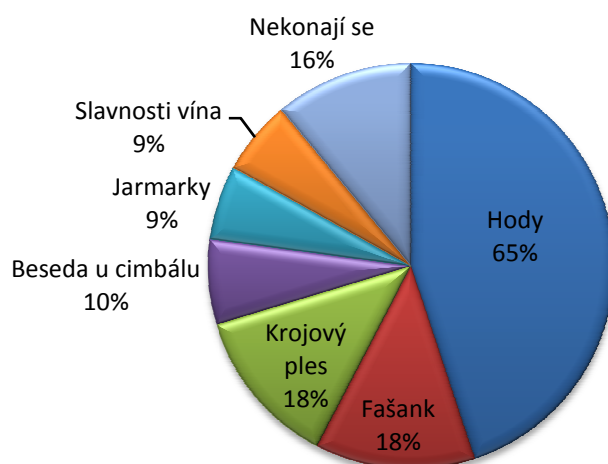

Zdroj: Vlastní zpracování

9. Jaké folklorní akce se ve Vaší obci nebo městě konají?

V obcích se nejčastěji konají Hody, poté samozřejmě Fašank a také Krojový ples. Dále jsou to akce jako například Beseda u cimbálu nebo různé řemeslné jarmarky. Máme tu ale i pár procent lidí, kteří bydlí v obci, kde se žádné folklorní akce nekonají.

Jaké folklorní akce se ve Vaší obci nebo městě konají?

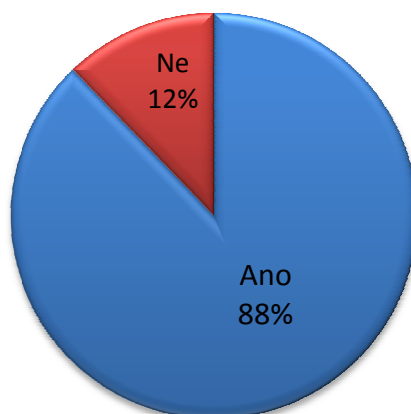

Zdroj: Vlastní zpracován

10. Znáte Slovácké slavnosti vína a otevření památek v Uherském Hradišti?

Z grafu vyplývá, že více než 80% dotázaných zná Slovácké slavnosti vína a otevření památek. Je zřejmé, že lidé stále ještě vyhledávají akce spojené s folklorem a vínem. Bez dobrého vína si žádnou folklorní akci neumím ani představit.

Znáte Slovácké slavnosti vína a otevření památek?

Zdroj: Vlastní zpracování

11. Zúčastnil/a jste se Slováckých slavností vína a otevření památek?

Zde vidíme, že více než 50 % dotázaných se zúčastnilo byť jako návštěvník nebo jakokrojený v průvodu. Více než 32 % lidí se účastní Slavností v kroji. Mí respondenti jsou spíše mladších let, z toho můžeme vyvodit, že i mladí lidé mají stále zájem o folklor a tradice. Myslím, že Slovácké slavnosti vína a otevření památek mají největší přínos pro cestovní ruch v oblasti Slovácka, o čemž mluví jak návštěvnost této akce, tak i nespočet stánkových prodejců. V roce 2014 i za nepřízně počasí ji navštívilo kolem 40 tisíc návštěvníků. V roce 2013 se účastnilo kolem 70 tisíc návštěvníků.

Zúčastnil/a jste se Slováckých slavností vína a otevření památek?

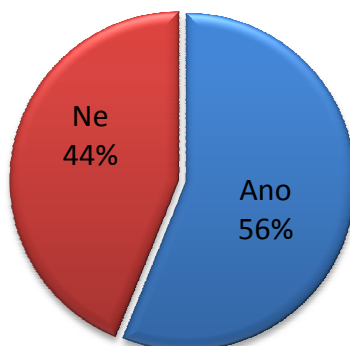

Zdroj: Vlastní zpracování

12. Zúčastnil/a jste se někdy krojového plesu?

Z tohoto grafu vyplývá, že většina respondentů ráda navštěvuje Krojové plesy. Jelikož se pořádají pouze ve 20 obcích a městech na Slovácku z celkového počtu 250. Tím jsou tyto plesy výjimečné a hodně navštěvované, což prospívá cestovnímu ruchu.

Zúčastnil/a jste se někdy krojového plesu?

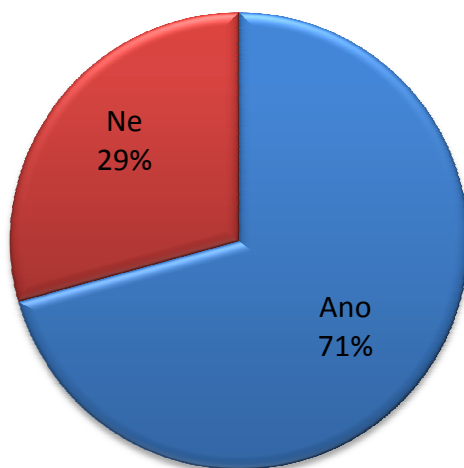

Zdroj: Vlastní zpracování

13. Vlastníte Vy doma nebo nějaký Váš příbuzný kroj?

Zde můžeme vidět, že více než 68 % dotázaných vlastní kroj. Jelikož jsou mí respondenti spíše mladí lidé, je vidět, že mají o folklor zájem.

Vlastníte Vy doma nebo Váš příbuzný kroj?

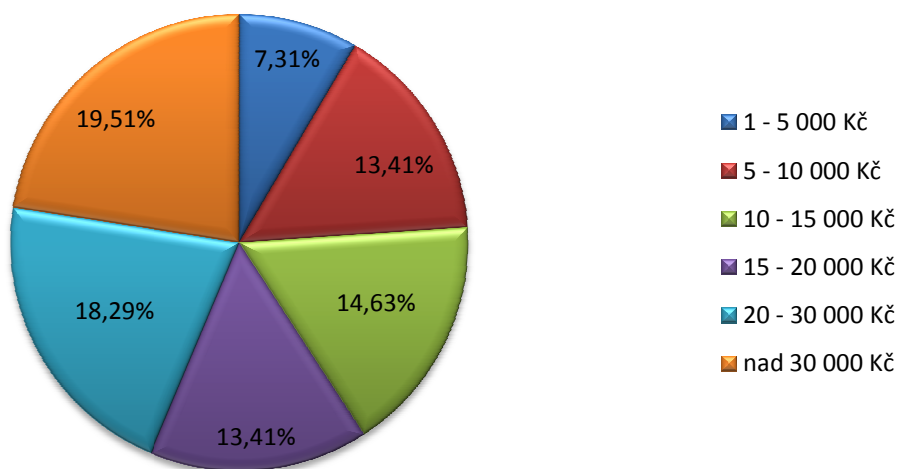

Zdroj: Vlastní zpracování

14. Kolik myslíte, že stojí kroj?

V tomto grafu je viditelné, že někteří lidé opravdu neví, kolik kroj stojí. Podle obchodu Tradice Slovácka o.p.s. stojí nový kunovský mužský kroj kolem 27 490 Kč a ženský kroj kolem 22 850 Kč, mařacký mužský kroj stojí kolem 27 600 Kč a ženský kroj 23 350 Kč. Hodně lidí si myslí, že ženský kroj je dražší než mužský, ale není tomu tak. Mužský kroj je dražší hlavně kvůli nohavicím (kalhoty), které stojí kolem 7 000 Kč a boty kolem 3-4 000 Kč a to už máme 10 000 Kč jen za dvě věci. Cena hodně záleží na vyšívání, jelikož je mnoho druhů. Na ženském mařackém kroji jsou nejdražší baně s kordulou a límcem, které přijdou na 10 000 Kč. Z dotázaných jde vidět, že bydlí na Slovácku. Mnoho z nich opravdu sumu trefilo, ale jsou zde i takové odhady jako 1 000 Kč nebo dokonce i odpověď, že by takový krojměl vyjít i na 150 tisíc Kč. Čím je krojstarší, tím je jeho hodnota vyšší, z důvodu původních kvalitních materiálů a jejím zpracování.

Kolik myslíte, že stojí kroj?

Zdroj: Vlastní zpracování

Soubor Popovjánek

Vybírala jsem Popovjánek jako jednu ze spolkové činnosti na Slovácku a zaměřila se na ni, zda přispívá či nepřispívá cestovnímu ruchu.

Soubor Popovjánek byl založen jako pionýrský soubor, poté v roce 1995 se stal souborem folklorním. Nyní je Popovjánek jak soubor folklorní tak i taneční. Ve svém repertoáru kromě folklorních tanců má i tance country, historické a dokonce i irské. Do Popovjáňku se může přihlásit každý, kdo dovršil 5 let až do svých 15 let. Každý rok se zde pořádá „nábor“, který bývá na začátku školního roku, ale i v průběhu roku se mohou děti přihlásit. Neprobíhají, zde žádné talentové zkoušky. Kdo chce tančit a zpívat, je zde vítán.

V roce 2012 se do Popovjáňku přihlásilo 22 dětí, v roce 2013 to bylo kolem 25 dětí. V roce 2014 to bylo 31 dětí. Nyní má soubor přes 34 dětí, které jsou rozdělené do dvou skupin podle věku. V první skupina jsou děti starší, tedy od 11 do 15 let, kde je 14 dětí. Druhá skupina jsou děti mladší, tedy od 5 do 10 let a má členů 20. Popovjánek má zkoušku každý týden v pátek. Jedné takové zkoušky jsem se sama zúčastnila a moc se mi líbila. Děti měly ze začátku malou rozcvičku, poté si zopakovaly taneční kroky a vrhly se na nacvičování vystoupení.

Soubor se účastní přes rok několika akcí jak v Popovicích, tak i po celé České republice. Popovjánek se účastní folklorních tradic v Popovicích, jako je například Vánoční zpívání, tradiční štedrovečerní koledování, účast na Slováckých hodech nebo vynášení zimy – Moreny. Děti se mohou také zúčastnit několikadenního pobytu na táborové základně v Újezdu u Val. Klobouk. Dále se soubor zúčastnil celorepublikové soutěžní přehlídky dětských tanečních skupin Sedmikvítek v Liberci. Díky úspěchu v této soutěži děti vystupovaly v Praze v Kongresovém paláci, Lucerně a Žofinském paláci.

V roce 2015 oslavil soubor Popovjánek již 20 let a při této příležitosti vzniklo sdružení členů Popovjáňku s názvem Popovjan. V tomto sdružení jsou převážně členové, kteří dříve působili v Popovjáňku.

Spolkových činností na Slovácku je velká řada. Najdeme je jak v menších obcích, tak i ve větších městech. Přispívají kladně na cestovní ruch, jelikož se účastní folklorních akcí, jako jsou Slavnosti vína a otevření památek, bez kterých by program nemohl být. Jak vidíme

u Popovjánku, tak i po 20 letech mají děti stále zájem o folklor a proto se zde na Slováckufolklor a tradice stále dodržují.

Obr. 5. 8. Soubor Popovjánek [zdroj: vlastní]

6. Doporučení

Slovácko je velmi krásná oblast, která se může těšit z vysokého počtu návštěvníků z celé České republiky. Líbí se mi, že Slovácko je jediná oblast, kde se stále dodržují tradice a zvyky.

Koná se zde mnoho folklorních akcí, jak v Uherském Hradišti, tak v Kunovicích, Vlčnově, ale i v nedaleké Strážnici. Proto si myslím, že by se zde mělo vyskytovat více informačních tabulí upozorňujících na tyto akce.

Doporučení Slovácké slavnosti vína a otevření památek

Slavnosti vína a otevření památek jsou největší událostí konající se v Uherském Hradišti. Díky postupné rekonstrukci celého Uherského Hradiště zde lehce každý návštěvník nalezne jak informační centrum, tak i veřejné toalety, které jsou nezbytnou součástí této folklorní události. Přijíždí sem více než 50 tisíc návštěvníků a kolem 8 tisíc účinkujících. Po celém Hradišti jsou rozmístěny informační cedule a všechny stánky jsou viditelně označeny. Na tuto akci se mohou návštěvníci dostavit buď autobusem, nebo vlakem taženým historickou parní lokomotivou, která brázdí po Uherskohradištsku. Nově jsou zde také vybudovány moderní stojany na kola, které se nachází v blízkém okolí vlakového nádraží. Dle mého názoru je méně výhodné navštívit tuto akci autem. Počet parkovacích není nadimenzovaný na tak velkou účast návštěvníků. Díky tomu také spousta lidí využívá Taxi službu, ale to spíše až ve večerních hodinách. Nalezli jsme zde pár záporů, ale pozitiva na této akci převládají. Sama si tuto akci nenechám nikdy ujít a vždy se jí účastním v kroji v průvodu.

Doporučení Mezinárodní folklorní festival Strážnice

Na folklorním festivalu ve Strážnici беру za pozitivní program akce, kde si každý najde to svoje. Najdeme zde jak vystoupení našich lidových tanců, tak i vystoupení z ciziny. Nejvíce se mi zde líbí soutěž o nejlepšího tanečníka verbuňku. Další výhodou je možnost stanování v kempu nebo pronájem chatky a tím pádem si můžete tento 3 denní festival užít naplno. A však zámecký park, ve kterém se festival koná, je areál rozložen na velké ploše, a proto způsobuje menší nepřehlednost. Proto bych doporučila umístit v areálu více orientačních cedulí i s mapou parku. Oproti Slováckým slavnostem vína, kde vystupují pouze občané Slovácka, zde si návštěvníci mohou prohlédnout i vystoupení zahraničních souborů z celého světa. Jako dopravu bych zde doporučila buď vlak, kterým se návštěvníci dostanou přímo do města Strážnice a pak pěší chůzí cca 20 minut, nebo i na kole. Je zde cyklostezka při

Baťově kanálu a proto se přímo z Uherského Hradiště dostanete lehce až do Strážnice. Další možností je cesta autem, avšak pro příznivce vína bych to nedoporučovala. Také zde chybí parkovací místa jak pro osobní automobily, tak i autobusy.

Doporučení Jízda králů Vlčnov

Jízdu králů doporučuji za zhlédnutí již proto, že se v roce 2011 dostala na seznam nemotného dědictví UNESCO, a také proto, že nikde jinde v republice takovou folklorní akci nenaleznete. Obec zde vybírá vstupné, jelikož financuje z části tuto akci i ostatní folklorní akce v obci. Stánky zde musí být přihlášeny a postaveny na vyhrazených prostorech. Parkování aut a autobusů je zde omezené. Jsou zde vyhrazená parkovací místa. Rok od roku je zde méně návštěvníků, proto bych doporučila větší propagaci této akce.

7. Závěr

Má bakalářská práce je na téma Využití folklorních tradic v současném cestovním ruchu. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že je mi folklor blízký a mám ráda tu krásnou krojovou atmosféru. Proto jsem si také vybrala oblast Slovácko, kde žiji a kde jsou tyto tradice a zvyky dodržovány.

Teoretická část je rozdělena do osmi kapitol, které se zaměřují na jednotlivé folklorní akce na Slovácku. První jsou Slovácké hody, které jsou součástí každé obce nebo města. Dále fašank, který je také nedílnou součástí našich tradic. Dále jsem se zaměřila na Slovácké slavnosti vína a otevření památek, které se zde konají již od roku 2008 a jsou zde nejvíce navštěvovanou akcí na Slovácku. K Slavnostem vína patří samozřejmě i putování Vinohradskou ulicí. Má předposlední folklorní akce, které jsem se věnovala, byla Jízda králů jak ve Vlčnově, tak i v Hluku a v Kunovicích. Poslední akcí je Mezinárodní folklorní festival, který se každoročně koná ve Strážnici.

Ve své praktické části se zabývám vyhodnocením dotazníků. Zajímalo mě, zda lidé navštěvují folklorní akce, a zda se v jejich obci nějaké folklorní akce konají. Co berou jako pozitivní na těchto akcích, a co se jim líbí. Jedna z mých posledních otázek byla, zda vlastní kroj a zda ví, kolik kroj stojí. Byla jsem mile překvapena, kolik lidí cenu opravdu trefilo. Dále jsem se zaměřila na jednu ze spolkových činností na Slovácku a to na soubor Popovjánek. A taky na to, jaký zájem mají mladí lidé a děti o folklor a zda se mu rádi věnují.

Pro cestovní ruch je Slovácko určitě přínosem velkým, již pro historické památky, které zde nalezneme, ale také pro jedinečné akce, které v jiných částech republiky nenajdeme. Menším přínosem jsou poté hody nebo fašank, které lákají hlavně návštěvníky z vedlejších obcí a měst.

Slovácko je kraj bohatý na lidové kroje na zvyky a obyčeje. Je to kraj překrásný svými lidovými písněmi a hudbou. Je to kraj, kde lidové tradice nepřežívají jako uměle utvořená atrakce, ale kde lidé mají spontánní potřebu je znovu a znovu prožívat. Myslím, že opravdu stojí za to navštívit Slovácko a naše folklorní akce.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] BLAHŮŠEK, J., J. M. KRIST, J. MATUSZKOVÁ a K. PAVLIŠTÍK. *Slovácký verbuňk*. Národní ústav lidové kultury, 2006. ISBN 80-86156-80-X.
- [2] DVOULETÝ, M., I. FLOREC, R. HABARTOVÁ, M. KONDROVÁ, P. PAŠKA, L. TARCALOVÁ, a další. *Na paletě krojů*. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 987+80-254-7930-8.
- [3] FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2011. ISBN 80-247-0207-X.
- [4] FROLEC, Ivo. *Slovácko 2011*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 2012. ISBN 978-80-86185-99-6.
- [5] KRIST, Jan, Miroslav. *Živá tradice lidových zvyků*. Uherské Hradiště: Okresní osvětový dům, 1967
- [6] PALATKOVÁ, Monika, *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice: změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn: evropská integrace a mezinárodní turismus*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-486.
- [7] PAVLICOVÁ, Martina. *Lidová kultura a její historicko-společenské reflexe*. Brno: Ústav evropské etnologie, 2007. ISBN 978-80-254-1044-8.
- [8] RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
- [9] TARCALOVÁ, Ludmila. *Hody s právem na Uherskohradištsku*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 2008. ISBN 978-80-86185-69-9.
- [10] TARCALOVÁ, Ludmila. *Kroj na Uherskohradištsku*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 2013. ISBN 978-80-260-4267-9.

Internetové zdroje

- [11] Vinařské regiony. *Wineof Czech republic*. [online]. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/nase-vina/vinarske-regiony/vinarska-oblast-morava/slovacka-podoblast.html>
- [12] Jízda králů Vlčnov: Klub sportu a kultury Vlčnov. *Klub sportu a kultury Vlčnov*. [cit. 2015-25-3]. Dostupné z: <http://www.kskvlcnov.cz/jizda-kralu-vlcnov/>
- [13] Město Hluk: Jízda králů. *Město Hluk*. [online]. [cit. 2015-25-3]. Dostupné z: <http://www.mestohluk.cz/doc/1838/>
- [14] Kultura: *Město Kunovice*. [cit. 2015-25-3]. Dostupné z: <http://www.mesto-kunovice.cz/kultura/seznam-kulturnich-akci/jizda-kralu/>
- [15] O festivalu: MFF. *Festival Strážnice*. [cit. 2015-28-3]. Dostupné z: http://festivalstraznice.cz/?page_id=10
- [16] O projektu: Tradiční výrobek Slovácka [cit. 2015-14-4]. Dostupné z: <http://tradicnivyrobek.cz/doc/2/>
- [17] Charakteristika: Hradišťan [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/charakteristika.htm>
- [18] Historie: Hradišťánek. *Hradišťánek*. [online]. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.hradistanek.cz/historie/>
- [19] Historie: *Folklorní soubor Kunovjan*. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.fs-kunovjan.cz/historie>
- [20] Historie: FS Míkovjan. *Folklorní soubor Míkovjan*. [online]. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.fsmikovjan.cz/#!historie/c161y>

[21] O souboru: Popovjének. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: <http://www.popovjanek.estranky.cz/clanky/soubor.html>

[22] O souboru: Dolinečka. [cit. 2015-12-1]. Dostupné z: http://www.dolinecka.cz/cz/o_souboru.html

Seznam grafů

<i>Graf č. 1. Jste muž nebo žena?.....</i>	<i>31</i>
<i>Graf č. 2. Kolik je Vám let?.....</i>	<i>32</i>
<i>Graf č. 3. Jste student nebo pracující?.....</i>	<i>33</i>
<i>Graf č. 4. Navštívil/a jste někdy jakoukoliv folklorní akci?.....</i>	<i>34</i>
<i>Graf č.5. Pokud jste při předchozí odpovědi dali ano, napište, jaká folklorní akce...35</i>	
<i>Graf č. 6. Probíhají ve Vaší obci nebo městě Slovácké hody?.....</i>	<i>36</i>
<i>Graf č. 7. Zúčastnil/a jste se někdy v kroji Slováckých hodů?.....</i>	<i>37</i>
<i>Graf č.8. Jak se Vám líbí folklorní akce, které se konají ve Vaší obci nebo městě?....</i>	<i>38</i>
<i>Graf č. 9. Jaké folklorní akce se ve Vaší obci nebo městě konají?.....</i>	<i>39</i>
<i>Graf č. 10. Znáte Slovácké slavnosti vína a otevření památek v Uherském Hradišti?..</i>	<i>39</i>
<i>Graf č.11. Zúčastnil/a jste se Slováckých slavností vína a otevření památek?.....</i>	<i>40</i>
<i>Graf č. 12. Zúčastnil/a jste se někdy krojového plesu?.....</i>	<i>41</i>
<i>Graf č. 13. Vlastníte Vy doma nebo nějaký příbuzný kroj?.....</i>	<i>41</i>
<i>Graf č. 14. Kolik myslíte, že stojí kroj?.....</i>	<i>42</i>

Seznam Obrázků

<i>Obr.4.1. Mapa Slovácka</i> [zdroj: www.slovacko.cz]	9
<i>Obr.4.2. Hody Popovice 2014</i> [Zdroj: vlastní]	12
<i>Obr. 4. 3. Fašank v obci</i> [Zdroj: vlastní]	16
<i>Obr. 4.4. Slavnosti vína a otevření památek – průvod</i> [Zdroj: Vlastní]	18
<i>Obr. 4.5. Jízda králů Vlčnov 2014</i> [Zdroj: vlastní]	23
<i>Obr. 4.6. Verbuňk hody Popovice 2013</i> [Zdroj: vlastní]	24
<i>Obr. 4. 7. Proutěný demižon a kraslice</i> [Zdroj: www.tradicnivyrobek.cz]	25
<i>Obr. 5. 8. Soubor Popovjánek</i> [zdroj: vlastní]	43

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se úplně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřen příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 7. 5. 2015

.....
Barbora Nožičková

Seznam příloh

Příloha č. 1. Dotazník Využití folklorních tradic v současném cestovním ruchu

Příloha č. 2. Současný kroj Uherskohradištska

Příloha č. 3. Současný kroj Kunovic

Příloha č. 1.

1. Jste muž nebo žena?
2. Kolik je Vám let?
3. Jste student nebo pracující?
4. Navštívil/a jste někdy jakoukoliv folklorní akci?
5. Pokud jste při předchozí odpovědi dali ano, napište, jaká folklorní akce to byla
6. Probíhají ve Vaší obci nebo městě Slovácké hody?
7. Zúčastnil/a jste se někdy v kroji Slováckých hodů?
8. Jak se Vám líbí folklorní akce, které se konají ve Vaší obci nebo městě?
9. Jaké folklorní akce se ve Vaší obci nebo městě konají?
10. Znáte Slovácké slavnosti vína a otevření památek v Uherském Hradišti?
11. Zúčastnil/a jste se Slováckých slavností vína a otevření památek?
12. Zúčastnil/a jste se někdy krojového plesu?
13. Vlastníte Vy doma nebo nějaký příbuzný kroj?
14. Kolik myslíte, že stojí kroj?

Příloha č. 2

Současný kroj Uherského Hradiště

„V tomto krojovém okrsku si děvčata na svátky a slavnosti oblékají na plátěné spodní sukně zadní šorec z černého klotu s širokou oranžovožlutou formou vyšitou přes vrapy. Na zadní sukni si v posledních dvaceti letech zvykly uvazovat barevné tráčky – hedvábnou květovanou stuhu strojově vyšitou na černém základě. Tvoří dva pruhy, které jsou složeny do poloviny délky sukně, pruh se vrací do pasu a odsud visí až po délku zadní sukně. Dopředu se uvazuje nejčastěji brokátový *fěrtúšek*, dále pak ornátová sukně v zelené, modré nebo smetanově žluté barvě. Ta se v pase převazuje hedvábnou protkávanou stuhou s květinovým dekorem. *Rukávce* jsou hustě navrapené s našitým vyšíváním – dvou nárameníků, límce a přednice. Rukávce končí bohatým volánkem *kardlí*, s bílou dírkovou výšivkou.

Ženské *kordulky* jsou nejčastěji šité ze světlých brokátů, staré již opotřebované vestičky z ornátu jsou vyměněny za nově zhotovené ve světlejších odstínech. Zdobené jsou na obou přednicích barevnou hedvábnou květovanou stuhou a stříbrnou portou. Na zádech mají při spodním okraji typické varhánkování. Zapínají se na tři zdobné knoflíčky. Ke kompletnímu kroji patří turecký šátek s úvazem na záušnice a také vhodné obutí, vysoké tzv. haklíkové boty s lakovaným horním okrajem a perforovanými zdobnými dírkami na špici a patě.

Svobodní chlapci oblékají ke slavnosti soukenné kalhoty opásané koženým řemenem. V poklopci kalhot nosí vložený plátěný kapesník čtvercového tvaru s vyšitým červeným rostlinným ornamentem nebo bílou dírkovou výšivkou. *Dudova* bílá košile je u mnohých chlapců zdobená květinovou výšivkou v červeném provedení plochým stehem na prsou, kde končí výšivka zvaná *fajka*. Dále ji zdobí vyšívání na límci, náramenících a přednici. Mužské vyšívání je v základní barvě sytě žluté, motivicky více vychází ze starších motivů *na stromy*, *ptáka na haluzi*, *strom a haluz*, hojně se vyskytuje motiv za sebou jdoucích křížů, kroměřížské růže v kombinaci s haluzí. Tento okrsek je výjimečný tím, že si chlapci oblékají na košili tmavou kordulu, která je zdobená červeným vyšitím na zádech, na límci i kapsičkách s červenými *kytkami* z *kamrholové* vlny u krku, na obou stranách kapes a také nad třemi *šúsky* vzadu, z nichž vycházejí tři červeně vyšité velké tulipány. Mládenci nosí na hlavě beranici, kterou zdobí vonička z látkových nebo papírových barevných kvítků, zrcadélek a perliček, s navázanou hedvábnou barevně vytkávanou stuhou a kosírky. Na nohy obouvají vysoké holínkové boty.“(Dvouletý, a další, 2010, str. 42)

Příloha č. 3

Současný kroj Kunovic

„Kunovicko tvoří severovýchodní část středního Pomoraví. Kunovický typ kroje se nosí v obcích Kunovice, Sady (Derfle), Vésy, Míkovice a Podolí.“ (*Frolec, 2012*), „Kunovický kroj se od sousedních dolňáckých krojů Uherskohradištska a Uherskoostrožska podstatně liší. Ke slavnostním příležitostem jej oblékají lidé v kunovické farnosti v Kunovicích a Míkovících a v derflanské farnosti v Sadech, Věskách, Podolí, Popovicích, dříve také v Mařaticích a Jarošově. Protože občané z Mařatic a Jarošova začali navštěvovat kostel v Uherském Hradišti, odložili už před rokem 1900 kunovický kroj a osvojili si kroj hradištský, který v průběhu 20. Století pronikl dál do obcí Kunovicka. Postupně začaly ženy z Podolí, Popovic a Véseku i ze Sadů odkládat kunovický kroj a nahrazovat jej krojem hradištským, proto tady hlavně o hodech můžeme vidět oba typy krojů. Hlavním důvodem této změny je pravděpodobně okázalost uherskohradištského kroje, vedle něhož starobylejší kunovický působí velmi stroze.

Hlavním specifikem u mužského kroje z Kunovic je pozoruhodné a velmi jemné *šňůrkování* úzkou jasně modrou *harasovou sutačkou* a *tresou* na kalhotách *nohavicích*, do jejichž *poklopce* muži vkládají červený vlněný šáteček *merínek*, a na vestách *kordulách*, které jsou zdobeny červeným *kamrholovým třepením*, kterému se říká *kytky*. Košile *dudovice* je šitá z modřeného šifonového plátka s organtýnovými vycpávkami *dudkami* uvnitř nadutých rukávů. Nejstarší pokrývkou hlavy byly v této oblasti beranice *vydrovice* z vydří kožešiny, které byly nahrazeny dnešními černými beránkovými *a strygánkami*, na nichž svobodní nosí voničku a dvě kohoutí péra, ženatí jen snítku zeleně. Pro mužský a ženský kroj z Kunovic je charakteristické černočerné vyšívaní na *jemný výřez*.

Ženský kroj z Kunovic se vyznačuje velmi starobylým a ojedinělým úvazem šátku na *záušnice s lelíkem*, copánkem nad čelem kolem hlavy. Starší atlasové, dnes brokátové vestičky kordulky jsou vždy kolem výstřihu lemované zelenou stuhou a jsou obdobně jako mužské postaru zajímavě cifrovány a zdobeny červeným třepením *kytkama*. Pod nimi dívky nosí starobylou spodní košili - *rubáč*, která vyčnívá asi jeden centimetr. Rukávce mají specifické rovné válcové rukávky, které jsou vypodloženy kartónovými vycpávkami *dudkami*. Za nejparádnější přední sukni dívek je dnes považován *fěrtúšek* z ornátu, u starších žen z atlasu nebo brokátu. „ (*Dvouletý, a další, 2010*)

